

Gromiko találkozott a pápával és a köztársasági elnökkel

A hivatalos látogatáson Rómában tartózkodó Andrej Gromiko, a Szovjetunió Minisztertanácsának első elnökhelyettese, külügyminiszter szerdán délelőtt találkozott II. János Pál pápával, majd pedig ezt követően Sandro Pertini köztársasági elnökkel.

A Vatikánban folytatott megbeszélése után Andrej Gromiko az olasz köztársasági elnök, Sandro Pertini vendége volt, akivel a nemzetközi helyzet és a kétoldalú kapcsolatok időszerű problémáit tekintették át. Pertini ezt követően ebédelt a vendégül a szovjet külügyminiszterrel.

Az olasz újságok kiemelték annak jelentőségét, hogy Craxi és Andreotti moszkvai látogatására hívták meg.

„Részvétel, fejlődés, béke”

Sajtótájékoztató a DIVSZ-ben

Az idei nemzetközi ifjúsági év eseményeivel kapcsolatos kérdésekről tartott sajtótájékoztatót szerdán a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség budapesti székházában.

Mint ismeretes, 1985-öt az ENSZ nemzetközi ifjúsági évé nyilvánította, a „Részvétel, fejlődés, béke” jelszavával. A fiatalok elsősorban azt várják a nemzetközi ifjúsági évtől — mutatott rá Valid Maszri, a DIVSZ elnöke —, hogy a fegyverkezési-hajza megállítsát, a nukleáris veszély elhárítását, az ifjúság képességeit szabadon kibontakoztató békes világot megteremtését szolgáló törekvésekkel járuljon hozzá a fiatalok jogaiért vívott harc előrefeleit. Sajnálatos módon a nemzetközi ifjúsági évben ettől eltérő,

másfajta törekvések is felszínre bukkantak — mondta a DIVSZ elnöke.

Erről számolt be a sajtótájékoztató Donald Nelson, a Jamaicai Haladó Ifjúsági Szövetség titkára. Ismertette: hazájának Amerika-barát kormányát elhatározta, hogy idén olyan ifjúsági találkozókat ad otthont, melyen úgy mond „A szabad nyugati világ demokratikus ifjúsági szervezeteinek és mozgalmainak képviselői megvitatják közös teendőiket”. A találkozó szervezésére bizottságot hoztak létre, amely „eldöntötte”, hogy a világ mely országai nevezhetők demokratikusnak, s melyek nem, s ennek megfelelően határozta meg a résztvevők körét. Így került a demokráciák sorába például

Salvador, Dél-Korea, Izrael, és Grenada; de nem tartoznak e kategóriába a szocialista országok.

A sajtótájékoztató Valid Maszri hangsúlyozta: a DIVSZ és tagszervezetei határozottan fellépnek az Egyesült Államok kormányzata által anyagilag is támogatott jamaicai ifjúsági konferencia politikai céljai ellen. A DIVSZ elnöke beszámolt arról is, hogy a világszövetség a szocialista nemzetközi Szocialista Ifjúsági Szövetséggel — az annak vezetőivel kötött megállapodás alapján — közös politikai erőfeszítéseket tesz a következő hetekben a jamaicai rendezvény valódi politikai céljainak széles körű bemutatására. (MTI)

Losonczy Pál üdvözlő távirata

Losonczy Pál, az Elnöki Tanács elnöke a Dominikai Köztársaság nemzeti ünnepe alkalmából táviratban üdvözölte Salvador Jorge Blanco köztársasági elnököt. (MTI)

Nicaraguai küldöttség látogatása

A Hazafias Népfrent Országos Tanácsának meghívására február 24. és 27. között látogatást tett hazánkban a sandinista védelmi bizottságok küldöttsége Enrique Picado Alvarez országos szervező titkár vezetésével. A küldöttséget fogadta Ribánszki Róbert, az HNF OT titkára. A küldöttség ellátogatót a Hazafias Népfrent tatabányai és budapesti bizottságára, részt vett a BHG tatabányai gyáregységében megrendezett szolidaritási nagygyűlésen, és megtekintette a Környei Vörös Csillag Termelőszövetkezetet. A nicaraguai delegáció szerdán elutazott Budapestről. (MTI)

Művészeti szakszervezetek

A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének központi vezetősége ülést tartott szerdán a Fészek Művészklubban. A testület megismerkedett — az MSZMP KB művelődéspolitikai munkaközösségének állásfoglalása alapján — a Művelődési Minisztérium elgondolásaival, tervével, amelyekről Tóth Dezso művelődési miniszterhelyettes tájékoztatta a testület tagjait.

Magyar-szovjet találkozó

Szerdán látogatást tett hazánkban Sztjepan Salajev, a Szovjet Szakszervezetek Központi Tanácsának elnöke. Gáspár Sándorral, a SZOT elnökével megbeszélést folytatott a két ország szakszervezeteinek kapcsolatairól és a nemzetközi szakszervezeti mozgalom időszerű kérdéseiről.

A találkozó jelent volt Vlagyimir Bazovszkij, a Szovjetunió magyarországi nagykövete is. (MTI)

Egy per és egy sajtókonferencia

A manilai Malacanang-palotában, az államfő rezidenciáján olyan sajtókonferenciára került sor, amit példátlan hazai és nemzetközi érdeklődés előzött meg. A hétezer szigetből álló — és legalább ennyi gonddal küszködő — Fülöp-szigeteken hónapok óta tartották magukat a Ferdinand Marcos elnök súlyos betegségről keringő hírek, és az államfő már valóban régen mutatkozott a nyilvánosság előtt.

Ez azonban csak a rendkívüli érdeklődés egyik oka. A másik az a tény, hogy Marcos sajtótervezetére néhány nappal az Aquino szenátor meggyilkolásával vádolt főtisztek és tisztelt monstreperének megkezdése után került sor. A vádoltak padján a főhelyen az elnök bizalmasa, felesége után az ország harmadik legnagyobb hatalmú embere, Fabian Ver tábornok ül, aki példátlan hatalom birtokosa volt január végi letartóztatásáig; egyszemélyben vezette a fegyveres erők vezérkari főnökségét és a biztonsági szolgálatot. Helyeztéré jellemző, hogy az 1983 augusztusában történt gyilkosság nyomán csak 1985 elején jutott el addig az ügy, hogy Ver letartóztassák.

Am szinte azonnal szabadlábra helyezték a tábornokot, aki kétszáz vendéget fogadott villájában hatvanötödik születésnapján — közöttük Marcosot, a köztársaság elnökét. Azóta sokasodó jelek utalnak arra, hogy a Malacanang-palota szeretné elérni Ver látványos felmentését. Mostani sajtótervezetén — azonkívül, hogy Marcos „bevallotta”: valóban súlyos asztmával bajlódott — az államfőnek az a bejelentése volt a másik szenzáció, hogy felmentése esetén Ver tábornok természetesen visszakapná korábbi funkcióit. S a felmentésre van esély. A lapok szerint Fernandez ügyész „hivatalos nyomásra” eleve úgy fogalmazta meg a vádat, hogy Ver nem a gyilkosság megszervezésében, csak „az ellenőrzés elmulasztásában” marasztalható el. Egy ilyen döntés azt sugallná, hogy értelemszerűen maga az államfő sem keveredett e nem akármilyen ügybe.

Más kérdés, milyenek lennének egy ilyen kifejtés bel- és külpolitikai következményei. A közvélemény, némileg tapasztalati alapon, gyanakvással figyeli a tárgyalást, Washington pedig izben érzékeltette: szívesen látta Ver helyén Fidel Ramos tábornokot, az ideiglenesen kinevezett — és az Egyesült Államokban képzett — vezérkari főnököt. A Potomac partján mindent alárendelnek az alapvető katonapolitikai szempontnak: annak, hogy a tagabb térség két legnagyobb katonai támaszpontja a jövőben is zavartalanul működhessek.

Verrel vagy Ver nélkül; Marcoszal vagy Marcos nélkül. Harmat Andre

A BOCS ZÁRSZÁM

Nem sokat teke a hajdúböszörményi vetkezet elnöke. A ban megtartott zárszám érdekes évi munkát minősít. Eszerint az elkövetett üzemi termelés gyarapodott, s meforintot. A bruttó hez képest ugyanennyi mint kilencvenmillió közel 45 millió forintot hozott.

Természetesen, mel kísért a szónyár közepén tartudhatta 1984 első ményeit, megismétet. A mostani zárszámmal a kollektívában már múlt évi munkánál

A növénytermelés gaslóan jól sikerült borsó, hiszen az előtöbbi több mint tonkonként. A cukoráprilisi szélvihar (ugyanakkor) ely. Az elemi kár is hvedelmezőségének az a rendkívüli hódó óta folyamatos termés megelőzi sorban az alacsony

Az már a növény sik nagy sikere, h höz viszonyítva jó kukorica. Közé sok helyütt elégegeben azonban m sithető a munka hozzáette —, e lem javítása, a g szerzés és növényel 19 ezer tonna szövetkezet magta zalékkal több az

A hajdúböszörményi hány területen vedás. Ilyen példáu az önköltség és a juhászatban is. V üzem, mert a teretökéletes a vezető

A felszabadulás évtized a debreceni ténében is m. A városban az terv idején 332 m terv fordítottak ipari beruházások receni Gördülőcs és a Hajdúsági gyár (ma BIOGA) iparosítási politik emlegetett büszk tak. A debreceni ruházások, javak a GOCS létrehoz nálták fel.

Az, hogy a mai pitása idején cs társas szakosodott, pen a tőkés állam minációs politikáj

Képünk a hatvan év idején készült

STOCKHOLM: NATO-javaslat

Az európai bizalom- és biztonságérősítő intézkedésekkel, valamint a leszereléssel foglalkozó stockholmi értekezlet szerdán ülésén James Goodby amerikai nagykövet a NATO-országok nevében közvetlen tájékoztatói rendszer létrehozását javasolta a részt vevő 35 ország között. A szocialista országok által előterjesztett, a leszerelést ténylegesen szolgáló javaslatokra a NATO-tagállamok ezúttal sem reagáltak.

Az amerikai nagykövet szerint a hálózat válsághelyzetben hozzájárulna esetleges félreértések tisztázásához, a téves helyzetértékelések és

döntéshozatalok elkerüléséhez.

A szerdai javaslat az utolsó a NATO által kidolgozott és Stockholmban előterjesztett hat munkaokmány közül. Az azonnali és közvetlen kapcsolatfelvételt biztosító, a Washington és Moszkva között 1963 működő „forró drót” mintájára hoznák létre a hálózatot a nagykövet szavai szerint.

A NATO-javaslat nem tér ki arra, hogy milyen szinten, mely minisztériumok között hoznák létre a közvetlen kapcsolatot. Klaus Citron NSZK-nagykövet sajtónyilatkozatá-

ban önálló telexvonalakat említett.

Az Észak-atlanti Szövetség előző javaslatai katonai adatok messzesemő cseréjére, hadgyakorlatok előzetes bejelentésére és megfigyelők kötelező érvényű meghívására vonatkoztak. Az ellenőrzés kérdését túlhangsúlyozó, a katonai-technikai intézkedésekre építő NATO-javaslatokkal szemben a szovjet indítványok átfogják a stockholmi konferencia tárgykörének egészét és a politikai-jogi kérdések keretében az erőszakra való lemondást rögzítő szerződést helyezik előtérbe.

A szovjet külügyminisztérium nyilatkozata

Fazekas László, az MTI tudósítója jelenti:

Moszkva, 1985. február 27. (MTI) — A Szovjetunió külügyminisztériuma határozott hangú nyilatkozatban utasította vissza az amerikai kormányzatnak azokat a vádjait, amelyek szerint a Szovjetunió megsérti a fegyverzetkorlátozás terén vállalt, nemzetközi jogi érvényű kötelezettségeit. A washingtoni szovjet nagykövetség útján az amerikai külügyminisztériumhoz eljuttatott dokumentumot szerdán ismertette Moszkvában újságírókkal Vlagyimir Lomejko, a szovjet külügyminisztérium sajtóosztályának vezetője.

A nyilatkozat hamisnak és alaptalannak nevezi mindazokat az állításokat, amelyeket a Fehér Háznak az amerikai kongresszus elé terjesztett legutóbbi jelentése tartalmaz az állítólagos szovjet szerződészegésekről. Leszögezi, hogy az amerikai kormányzat ezzel az újabb propagandacselekvéssel csak saját katonai programjairól, s az eddigi fegyverzetkorlátozási megállapodásokkal ellentétes lépéseiről akarja elérni a figyelmet.

A szovjet külügyminisztérium dokumentuma megállapítja, hogy az Egyesült Államok törekszik már hosszabb ideje a rakétaelhárító rendszerek korlátozásáról 1972-ben megkötött, korlátlan ideig érvényes megállapodás aláírására, előírásainak kijátszására. Washington megsérti a szerződést a ballisztikus rakétákat felderítő radarrendszerek kiépítésével, a Minuteman rakéták rakétaelhárító fegyverre változtatását szolgáló kísérletekkel, rakétaelhárító rakétáinak több robbanófejlet történő felszerelésével. A világűrbe telepített eszközöket is hozzá akarja kapcsolni rakétaelhárító rendszeréhez, s csupán ez utóbbi célra 26 milliárd dollárt szán.

Az amerikai vezetőknek természetesen tisztában kell lenniük azzal, hogy az űreszközöket is magában foglaló széles körű rakétaelhárító rendszer kiépítése minden területen a fegyverkezési hajza ellenőrizhetetlenné válásához vezet. A hadászati támadó fegyverek korlátozását, s még inkább csökkentését lehetetlen tenni, s nagymértékben megnövelné egy nukleáris háború kockázatát. Ennek ellenére konokul ragaszkodnak a program végrehajtásához, amely évtizedekre előre megfoszthatja az újabb amerikai kormányzatokat a választás lehetőségétől. Az Egyesült Államok mindent megtesz azért is, hogy elsősorban a banni vezetés segítségére támaszkodva nyugat-európai szövetségeseit is bevonja az űrfegyverkezési programok megvalósításába.

Ami a Szovjetuniót illeti, neki az a határozott álláspontja, hogy a rakétaelhárító rendszerekről létrejött egyezménynek érvényben kell maradnia — szögezi le a nyilatkozat.

A dokumentum a továbbiakban arról szól, hogy az Egyesült Államok vezetőinek állításaival ellentétben, nem tartja be az általa is aláírt, de törvényerőre soha nem

emelt Salt-2 megállapodást. Az ebben foglalt korlátozókkal ugyanis ellentétes a nemcsak hadászati, hanem az első csapás megtételére is alkalmasnak minősülő Pershing-2 rakéták és földi indítású manőverező robotrepülőgépek nyugat-európai telepítése. Ugyancsak a megállapodás előírásaival ellentétes az Egyesült Államok részéről több NATO-ország nukleáris rakétarendszereinek fejlesztésében.

A vállalt kötelezettségek felrúgásának példaként említi a nyilatkozat Washington magatartását az 1974-ben a föld alatti nukleáris kísérletek korlátozásáról létrejött szerződés ügyében. Ezt az Egyesült Államok aláírta ugyan, de még most, tizenegy évvel létrejötté után sem ratifikálta. Ennek oka az, hogy nem akarja vállalni azokat a korlátozókat, amelyekkel a szerződés állapít meg a föld alatti nukleáris robbantásokra.

A szovjet külügyminisztériumi nyilatkozat szerint képmutató Washington álláspontja a vegyi fegyverek esetében is. Az Egyesült Államok máig sem szerepel a vegyi hadviselés törvényen kívül helyező, 1925-ben Genfben megszületett nemzetközi jegyzőkönyv aláírói között. Washington ugyan a vegyi fegyverekre kimondandó tilalom kezdeményezőjének szerepében tetszeleg, de a színtalán megözt mindent megtesz egy ilyen nemzetközi megállapodás létrejöttének megakadályozása érdekében. Közben pedig ilyen fegyverekkel látja el az Afganisztánra támadó ellenforradalmi bandákat, s maga is vegyi újrafelfegyverkezést hajt végre.

Amerikai részről megsértik a helsinki záródokumentum előírásait is. Más aláírókkal együtt az Egyesült Államok is arra vállalt kötelezettséget, hogy elősegíti az európai béke és biztonság ügyét, a kontinens államai közötti kapcsolatok szorosabbra fűzését, együttműködésük fejlődését. Washington ezzel szemben fokozza az európai katonai feszültséget, az első nukleáris csapás megtételére alkalmas fegyvereket telepít Európába, megkérdőjelezi a kontinensen a reallításokat, igyekszik gátat vetni a kereskedelmi, gazdasági, tudományos és kulturális együttműködés normális fejlődésének.

A külügyminisztériumi nyilatkozat végezetül megállapítja: óvatosságra int az a tény, hogy az Egyesült Államok éppen a nukleáris és űrfegyverzetek kérdéseiről folytatandó genfi tárgyalások előtt illeti ilyen alaptalan vádakkal a Szovjetuniót, s ezzel mintegy eleve meg akarja mérgezni a tárgyalások légkörét.

Mint a nyilatkozat ismertette után kérdésekre válaszolva Vlagyimir Lomejko, a szovjet külügyminisztérium szóvivője is megjegyezte, Moszkvában az a benyomás alakult ki, hogy amerikai részről már most meg akarják néhezíteni a tárgyszerű és konstruktív tárgyalásokat Genfben.

Szófiai ünnepség

Veteránálközővel egybekötött ünnepséget tartottak este a szófiai magyar kulturális intézetben a négy évvel ezelőtti drámai Bizottságának és a bolgár harok emlékére, Magyarországra felszabadulásának 40. évfordulója tiszteletére.

Az ünnepségen a Magyarországra felszabadításában vezetői.

Bevonulási ünnepség Debrecenben

Ujonck bevonulási ünnepségére került sor február 27-én délelőtt Debrecenben, a városi sportcsarnokban, ahol a hozzátartozók népes serege búcsúzott el a fiataloktól.

Az ünnepségen Kucuz Zoltán ezredes, a vezérkar mozgósítási és hadkiegészítési csoportfőnöke köszöntötte a fiatalokat. A rendezvényen Mihálka János ezredes, a Hajdú-Bihar megyei Területvédelmi és Hadkiegészítési Parancsnokság parancsnoka elnököl, üdvözölte a megjelenteket, közöttük Rézegi Lajost, a hajdúböszörményi városi pártbizottság első titkárát, dr. Szilágyi Gábor országgyűlési képviselőt, s a különböző szervezetek képviselőit.

Balassi Bálint Katonanevelő közoktató elnököt, a városi bizottságának elnöke szintén köszöntötte a bevonulókat és lelkiismeretes helytállásra, a feladatok pontos végrehajtására, a haza fegyverkezési feladatainak szolgálatára szólította fel őket.

A bevonulók nevében Szarvas János honvéd ígérte a feladatok vállalását, az elvárásoknak megfelelő szolgálatot. Az édesanya, Szarvas Jánosné többek között a szavakat intézte a fiatalokhoz: „Mi, szülők, elvárjuk tőletek, hogy parancsnokaitok vezetésével legjobb tudásotok szerint sajátítsátok el a rátek váró ismereteket, s úgy dolgozzatok, hogy büszkének lehessünk rátok.”

Az átvévo csapatok nevében Balog Tibor főhadnagy szólt a sorkötelesekhez és hozzátartozóikhoz. Az ünnepség az Internacionale hangjaival zárult.

A Bocskai szépen gyarapodott

ZÁRSZÁMADÁS HAJDÚBÖSZÖRMÉNYBEN

Nem sokat teketóriázott dr. Bagdi István, a hajdúböszörményi Bocskai Termelőszövetkezet elnöke. Az új művelődési központban megtartott zárszámadás elején — a jó hangulat érdekében — elmondta az elmúlt évi munkát minősítő legfontosabb mutatókat. Eszerint az előző esztendőhöz viszonyított üzemi termelési érték 31 millió forinttal gyarapodott, s megközelítette a 370 millió forintot. A bruttó jövedelem az előző évihez képest nyolcmillióval nőtt, s a több mint kilencvenmillió forint, adózás után közel 45 millió forintot szövetkezeti eredményt hozott.

Természetesen, aki év közben figyelemmel kísérte a szövetkezet gazdálkodását, a nyár közepén tartott küldöttgyűlésen már tudhatta 1984 első felének gazdasági eredményeit, megismerhette a pénzügyi helyzetet. A mostani zárszámadás a közel 700 tagú kollektívában méltó summázata volt az elmúlt évi munkának.

A növénytermesztési főágazatban kimagaslóan jól sikerült az őszi búza és a zöldborsó, hiszen az előbbi közel 7,2 tonnát, az utóbbi több mint 6,8(1) tonnát adott hektáronként. A cukorrépa vetésterületéből az áprilisi szélvihar 142 hektárt kipusztított (ugyanekkor elvitt 166 hektárnyi mákot). Az elemi kár is hozzájárult a cukorrépa jövedelmezőségének romlásához, így állt elő az a rendkívüli helyzet, hogy a négy esztendő óta folyamatosan emelkedő zöldborsó-termés megelőzi az eredményességi rangsorban az alacsony cukorfokú répát.

Az már a növénytermesztési főágazat másik nagy sikere, hogy a korábbi esztendőkhöz viszonyítva jelentősen többet hozott a kukorica. Közel 92 mázsával hektáronként sok helyütt elégedettek lennének. Összességében azonban mindenképpen jónak minősíthető a munka — mondta az elnök, majd hozzátette —, ebben a technológiai figyelem javítása, a gondos műtrágyázás, vegyszeres és növényápolás is benne van. Közel 19 ezer tonna szemes terményt vittek a szövetkezet magtáraiba, és ez majd 30 százalékkal több az 1983. évinél.

A hajdúböszörményi Bocskai Tsz-ben néhány területen veszteséges volt a gazdálkodás. Ilyen például a kertészet, de romlott az önköltség a vágósertés-termelésben és a juhászatban is. Veszteségesé vált a lisztüzem, mert a termelési szezonban nem volt tökéletes a vezetők és a beosztott dolgozók

közötti összhang. A jobb munkaszervezéssel, és a díjazás javításával a termelés ugyan hatékonyabb lett, de a korábbi kiesést már nem tudták pótolni.

Jelentős feladatokat hajtott végre az építőbrigád. Tető alá hozták az 5000 tonnás gabonatorlót és elkezdődött az üzemi épület alapozása is. Noha a munkafegyvellemmel és a kivitelezéssel itt-ott bajok akadtak.

A szövetkezet tiszta vagyona megközelíti a 400 millió forintot. A hitelek jelentős részét sikerült visszafizetni, s így 1989-ig mindössze 13,5 milliós adósság maradt. Ha ezt összevetjük a 12,5 milliós nyereségtartalékkal, a több mint 11 milliós tartalékalappal, látszik, hogy a tsz jó pénzügyi helyzetben van.

Báthory Szabolcs, az ellenőrző bizottság elnöke ugyanazzal a szemlélettel elemezte az elmúlt évi munkát, mint ahogyan az elnök beszélt. Azaz a jó dolgok, a dícséretre méltók említése mellett nem feledkezett meg a kedvezőtlen tapasztalatokról sem. Így említette az ellenőrző bizottság elnöke az eszközállomány elhasználódását. Ez szinte minden hajdú-bihari termelőszövetkezetben egyre nagyobb gondot okoz. A böszörményi Bocskaiiban a sertéstelep technológiai berendezései, a lisztüzem, a szállítók egyes gépei, no meg a teherautópark állapota okoz okozhat fejfájást a vezetőknek. A számítógép kihasználása talán önálló elemzést érdemelne, az mindenesetre furcsa, hogy a munkát segítő technikai eszköz nagyrészt kihasználatlanul porosodik a tszben. Örvendetes viszont, hogy ugrásszerűen javult a társadalmi tulajdon védelme, pozitívan változott a termőföld „karbantartása”.

A növénytermesztési szakemberei, a traktorosok különös gonddal ügyeltek a táblaszék, partok elmundálására, bevetésére. Apóltabb fasorok és dűlőutak, körülkerített majorkorok vártak az ellenőrzésre érkezőket.

Az 1985-ös esztendő semmivel sem ígérkezik könnyebbnek a hajdúböszörményi Bocskaiiban, mint másutt. A megváltozott szabályozás hatmillió forintot többlettelehként jelentkezik, s idén szükség lesz a szabad pénzügyi alapokra is. A műtrágyatörvény kivételével minden megkezdett építkezést megpróbálnak befejezni a szövetkezetben, és a célrészleg pénzének felhasználásával hízóbika-istálló építését kezdik el.

Hajdú István

VERSENYBEN

Az ipari szövetkezetek brigádjai

Megyénk ipari szövetkezeiteiben a felszabadulási és kongresszusi munkaverseny még 1983. október 31-én indult. Ekkor a Kőlcsey Művelődési Központ színháztermében a szocialista brigádmozgalom 25 éves jubileuma alkalmából rendezett ünnepségen a Debreceni Minőségi Szabó Ipari Szövetkezet Alkotmány Szocialista Brigádja felhívással fordult a szövetkezeti kollektívához. Több mint egy éve, összes megkezdődött tehát a verseny, s 1984-ben az OKISZ felhívása után kibontakozott.

Az OKISZ arra hívta fel a szocialista brigádok figyelmét, hogy a vállalatok kapcsolódjanak a népgazdasági feladatokhoz, mozgósítsanak a gazdálkodás minőségét, a munkások és a munkaidő hatékonyabb kihasználására, az exportfeladatok megvalósítására és nem utolsósorban a lakossági fogyasztási, építési és szolgáltatási igények szélesebb körű kielégítésére.

A kongresszusi munkaversenyhez 39 ipari szövetkezet és 5 kishozvetkezet 383 szocialista brigádja csatlakozott. A verseny külön érdeme, hogy nemcsak a szocialista brigádok tagjai „álltak rajt-hoz”, hanem a munkabrigádok dolgozói is.

A vállalásokból kiderül, hogy a szövetkezetek többnyire a terv teljesítésére tették meg vállalkásukat, túlteljesítésre egy-két szövetkezet kivételével nem vállalkoztak. A brigádokra már inkább

jellemző volt, hogy egy-öt százalékos termelési túlteljesítést tűztek ki célul. Arra is volt példa, hogy egy-egy ágazat vagy részleg az árbevételének a növelésére vagy éppen a nyereség fokozására tett felajánlást.

Az elhatározások közepontjában a szűk kapacitások bővítése, a meglévő gépek berendezések jobb kihasználása álltak. A vállalatok így legtöbbször azt is jelezték, hogy a szövetkezetnek milyen területe van bajban, hol kell és hol lehet javítani a gazdálkodás szerkezetén. Legtöbbször anyag- és energiata- karékossági intézkedéseket fogalmaztak meg. Ahol erre mód és lehetőség nyílott, a hulladékokat a termelés céljaira fordították, illetve értékesítették. Valamennyi szövetkezetben vállaltak tetteket az anyagnormák szigorú betartására, az elfekvő készletek felülvizsgálatára. Néhány közösség ötletnapot tartott, az újító- és brigádmozgalom szorosabb összefonódása érdekében.

A szolgáltatást végzők szintjén kivétel nélkül a minőség javítására, a kiszolgálás kultúrájának fokozására tették meg felajánlásaikat. Az építőipari ágazat dolgozói a karbantartói és felújítási munkák arányának növelését tartják legfontosabb feladatuknak. A munkaversenyben részt vevő szocialista brigádok több mint 20 ezer óra társadalmi munka teljesítését határozták el.

Az elmúlt év azt igazolta, hogy a brigádok igencsak

szerenyek voltak a felajánlások megteremtésében, ugyanis összességében mind a termelési tervet, mind pedig az értékesítési tervet 8, illetve 10 százalékkal teljesítették túl. Külön örvendetes, hogy a tőkés export 5,3 százalékkal haladta meg az előző évit. A növekedés teljes egészében a textilruházati ipar dolgozóinak érdeme.

Kiseb mértékben növekedett a kis- és nagykereskedelm részére történő értékesítés, és előtérbe került az állami vállalatokkal való üzletkötés. Ezt a kooperációs kapcsolatok bővülése eredményezte. A kooperációs munka értéke meghaladta 1984-ben az egymilliárd forintot. Ma már tény, hogy a szövetkezetek többsége felölt a nagy állami cégekhez, legtöbbször elfogadják partnerüknek és igényt tartanak munkájukra.

A munkaverseny eredményeiről készült elemzést olvasva az is kiderül, hogy az ipari szövetkezeteknél a megvalósult termelésnövekedés teljes egészében a munka termelékenységéből származott. Ez pedig azt jelenti, hogy a szocialista és munkabrigádok tagjai — közel 6 ezer szövetkezeti tag — komolyan vették a munkaversenyt. Ma már elmondható, hogy időarányosan túlteljesítették a vállalkásukat, s talán az 1985. évi felajánlásokat már bátrabban, tehetségükhöz, erejükhez mérve teszik meg.

I. G.

40 év TÖRTÉNELMI KÉPESLAPOK A csapágyipar fellejvára

A felszabadulás utáni első évtizedben a debreceni ipar történetében is meghatározó szerepet játszott az első öt éves terv idején 332 millió forintot fordítottak különböző ipari beruházásokra. A Debreceni Gördülőcsapágy-gyár és a Hajdúsági Gyógyászati Gyár (ma BIOGAL) az új iparosítási politika gyakran emlegetett büszkeségei voltak. A debreceni ipari beruházások, javak közel felét a GÖCS létrehozására használták fel.

Az, hogy a mai MGM alapítása idején csapágygyártásra szakosodott, legfőképpen a tőkés államok diszkriminációs politikájából eredt.

Mint ismeretes, a hidegháborús időkben a szocialista országok egyes létfonosságú termékekhez egyszerűen nem tudtak hozzájutni, így maguknak kellett a gyártásukat gondoskodniuk. Megsem állhatjuk teljes egyértelműséggel, hogy a magyar csapágygyártás születése a debreceni üzem felépítésére vezethető vissza. Ugyanis — ma már ugyan szerénynek tűnő mennyiségben — a debreceni indulás előtt is folyt csapágytermelés Dödsön és Csepelen (bár utóbbi helyen már azután, hogy a debreceni gyárat elkezdték építeni). Különösen amiatt volt ennek jelentősége, mert az

1952-es alapítású Gördülőcsapágy-gyár építése és a gyártás megindulása késett.

Az ötvenes évek második felében, a hatvanas évek elején a gyártás súlypontja Debrecenbe helyeződött át, így a város lett a székelyhelye az 1963. április 1-én megalakult Magyar Gördülőcsapágy Műveknek. A debreceni törzsgyár fejlődésének jelentős szakaszai voltak. A szovjet technológiai segítséggel végrehajtott rekonstrukciók, gyártmányfejlesztések eredményeként a gyár termékei ma már a legkényesebb külhoni piacokon is megállják helyüket.

Az MGM sokoldalúan igyekszik dolgozóiról is gondoskodni, a vállalati szociálpolitikai tevékenység mindenki által ismert „bizonyítékai” például azok a lakóházgyűttestek, amelyek az MGM dolgozóinak adnak otthonot.

A gyár legújabb kori fejlődése a szemünk előtt zajlik, rendszeres olvasóinknak aligha tudnánk újat mondani e rövid cikk keretében. Annyi tény, a vállalat nemcsak beváltotta az alapítása idején megfogalmazott célját — vagyis a magyar ipar mennyiségi ellátását —, hanem jó esélye van arra is, hogy termékei napjaink magas minőségi követelményeinek megfeleljenek a hazai és külhoni piacokon.

Képünk a hatvanas években végrehajtott rekonstrukció idején készült

t. sz. j.

TAPASZTALATOK

Hányadik sorban?

Avagy az áthaladás nehézségei

Idősödő úr gyakran közlekedik Debrecen belvárosában. Többek között naponta négyezer-ötzöt áthalad a Csapó utca elejéről az Aranybika új szárnya irányába és vissza vezető gyalogos-átkelőhelyen. Pontosabban fogalmazunk: áthaladna. Mert ez nem olyan egyszerű, ahogyan a gyanútlan olvasó elképzei és ahogyan a meglepően kicsi távolság indokolná.

Kezdődik azzal, hogy el kell döntenie idősödő úrnak, hogy hányadik sorba áll a gyalogátkelőhely előtt. És ez nem formális kérdés kedves ember-társaim. Lényegi, az ember méltósága szempontjából alapvető kérdés.

Vegyük azt a lehetőséget, hogy idősödő úr beáll az áthaladók csoportját képező emberek első sorába. Mi történik akkor? Az állomás irányából haladó átménő fogalom (ugye milyen hivatalos tudok lenni?) nagy sebességgel halad a Nagytemplom irányába. És miután ősz is van, tél is van, tavasz is van, és Debrecenben ezen az utcán ősszel, télen és tavaszszal és a nyári esőzések idején bokaközépig ér a víz, idősödő urat az autók tetőtől talpig telefröcskölik.

Úgy kell neki, miért állt az első sorba. Mindig jobb meghúzódni a másodikban, védelmet élvezni, nem tülekedni, nem tolakodni.

Idősödő úr tehát beáll a második sorba. És amikor meglátja a zöld jelzést, az előtte haladók sebességétől és saját testi állapotától, illetve lábfejének talpától függően megcélazza a gyalogátkelőhely ellentétes pontját. De hába célozza, mert az alatt az idő alatt, amíg a zöld fény világít, legfeljebb a gyalogos-átkelőhely közepéig ér, és akkor már dudálnak rá a Csapó utcára bekanyarodni kívánó gépkocsik.

Idősödő úr gondolkodni kezd. Hány éves és az atlétika melyik ágát űző személy lehetett az, aki meghatározta

ezen a ponton a gyalogosok átkelésének időtartamát? Hányszor csapták őt már össze az autók? Hányszor dudáltak rá a gépkocsivezetők? Igaz, hivatali irodák íróasztalainál ritkán járnak gépkocsik, ritkán áll meg tölcsében a hőlé és a víz, és ott ritkán találkozni emberekkel is.

És bizonyára azok, akik megállapították ezt az időtartamot, ritkán kapnak olyan figyelmeztetést is, mint amelyet idősödő úr barátja kapott, aki a második sorból elindulva a Csapó utca elejéről egyszerre akart átmenni az Aranybika elé. Ő, nem büntették meg, dehegy. Csak az alábbi szöveget olvasnatta egy sárga papíron: „Felhívom a figyelmét, hogy a szabálysértési eljárás kezdeményezéséről csupán azért tekinthettem el, mert bízom abban, hogy a társadalom és a saját érdekeit egyaránt sértő magatartásától a jövőben tartózkodni fog.”

Ugye tetszenek érteni? Ha én át akarok menni a Csapó utcáról az Aranybikához, az a társadalom érdekeit sértő magatartás, mert hogy egy zöld jelzésen nem tudok áthaladni, az bizonyos, és bárki kipróbálhatja, aki ezzel a megjegyzéssel nem ért egyet. És hozzáteszem: magam is autós vagyok, és magam is igazságtalannak tartom autósként is a kiszabott időt. Javaslom az illetékeseknek, hogy esős időben néhány napon át személyesen, reggeltől estig egyebet se csináljanak, csak próbáljanak átjutni ezen a gyalogátkelőhelyen a zöld fény alatt.

Idősödő úr természetesen nem reklamál. Hova sietne? Beáll a második sorba. Átmegegy fél, megvárja az újabb zöld fényt, és ha az autósok nem szabálytalankodnak, akkor talán így másodjára átér a Bika elé. Neki mindegy. De hát mindenkinek mindegy?

(II)

NEVELÉS ÉS KÖRNYEZETVÉDELLEM

A jövő és minden társadalmi fejlődés letéteményese a felnövekvő ifjúság. Nevelésük célja, hogy tegyék képesek a társadalom feladatainak teljesítésére. Eppen ezért nem maradhat ki a nevelésünkben a környezet- és természetvédelmi nevelés — röviden a környezeti nevelés. Nem az új nevelési területről van szó, hanem olyan nevelési szemléletről, amely az iskolai munka egészére hat, és minden egyéb nevelési területtel kölcsönhatásban van.

A környezetvédelem alapja az ökológia

Dutigneau már a 60-as években úgy értékelte az ökológiát, mint egy hatalmas szintetikus tudományt, melynek „kutatásai szüntelenül kitöltődnek, és főleg olyan látásmód, amelyik az élet környezetét illető minden problémát rendezését szem előtt tartja, ideértve a társadalomra és az emberi tevékenységre vonatkozó problémákat is”.

Az emberi környezet védelméről szóló törvény előírja, hogy az állampolgárok a környezetvédelmi feladatokat és az ökológiai ismereteket az oktatás, nevelés, közművelődés és tájékoztatás útján ismerjék meg. A környezeti nevelésben a pedagógusoknak tehát egyszerre közművelődési és közoktatási feladatokat kell ellátni. *Jácups Pál* akadémikus szavaival élve: csak így biztosíthatjuk, hogy az ökológia, illetve a környezet és ember kölcsönhatása a biológia tanításában a legmagasabb szintézis témakörévé váljon.

Az oktatás minden szintjén lehetőség nyílik a környezeti nevelésre. Ezt a munkát már az óvodában el kell kezdenünk. Az óvodai nevelési program bizonyos ismeretei környezetvédelmi szempontból kifejezetten jelentősek. Ezeket az ismereteket szükséges következtetés és tudatos pedagógiai munkával oly mértékben hangsúlyossá tenni, hogy az általános iskola alsó tagozatában építeni lehessen rá. Az alsó tagozatban az óvodához viszonyítva az érzelmi ráhatások mellett növekszik az ökológiai ismeretek mennyisége és a belátáson alapuló aktív cselekvések száma.

A felső tagozatban az ismeretek körei jelentősen tágulnak, a korábban előkészített környezet- és természetvédelmi fogalmak „rendszer-szemléletű ökológiai ismeretekké” szerveződnek.

A középfokú oktatásban a gimnázium természet-tudományos tárgyai továbbfejlesztik a tanulók környezetvédelmi szemléletét. A szak-középiskolákban viszont ez nem ilyen egyértelmű, mert például az ipari jellegű szak-középiskolákban nincs földrajz és biológia. A tanulók a környezetről csak minimális szakanyagot sajátítanak el, azt is főleg munka- és bal-ésetvédelmi oktatáson vagy osztályfőnöki megbeszéléseken. A fentiekből következik, hogy a pedagógiai gyakorlatban a környezetvédelmi nevelési célok elérése több irányú feladatot igényel.

Minden pedagógusnak, aki a környezetvédelmi nevelő feladatok munkáját végzi, a legfontosabb ökológiai és környezetvédelmi alapismereteket meg kell szereznie.

A művelődő kis közösségek szerepe

A környezet- és természetvédelemhez szükséges ökológiai tudat világnézet, politikai, erkölcsi megalapozásához nélkülözhetetlen a pozitív tartalmú tevékenységek közösségi megszervezése. Ezt a célt szolgálja a különböző művelődési közösségek (klubok, körök, csoportok stb.) szervezése is. A klubok, szakkörök stb. célja nem más, mint az órán kívüli ismeretszerzés és gyakorlás; a döntési képesség, a környezeti érdekeiket alkalmazkodó viselkedési normarendszer kialakítása és továbbfejlesztése.

Vegyük sorjába, hogy a célok elérése érdekében milyen általános alapelveket érvényesítsünk! A foglalkozások során megfelelő ismereteket biztosítunk, mely a téma megértéséhez fontos, kicsit több az iskolai tananyagnál, de a tudományok területén az optimálisnál mélyebben nem hatol. A foglalkozások gyakorlatiasak legyenek, mert a gyermek személynysége a saját tevékenysége során fejlődik. Építsük ki a környezetvédelmi tevékenységét olyan közösségi formákban, melyben minden

gyermek részt tud venni. Így mindannyiunknak lehetőséget adunk a helyes magatartási szabályok gyakorlására, elsajátítására. Tartsunk életmódot jelentő foglalkozásokat, melyek örömförzések a tanulók számára. Növeljük az érdeklődést az ökológiai témák iránt, mert ezáltal hatásosan fejlődik a környezetvédelmi cselekvés. Figyeljünk föl arra, hogy a nevelési területek (erkölcsi, világnézet, esztétikai stb.) általános érvényesüljenek, foglalkozásaink nevelési szempontúak legyenek. Tegyük nyitottá foglalkozásainkat.

Írással csak a figyelmet szereztem volna felhívni az ember és a természet új fajtájú kapcsolatára. A környezeti nevelésben nem várok látványos fellendülést (más nevelési területen sem), különösen nem rövid távon. Az új tantervi koncepció eredményét alig-alig lehet majd egy emberöltő alatt lemérni. Mégis hálás feladat lesz, mert mindnyájunk érdekét, gyermekeink jövőjét szolgáljuk vele.

Dr. Papp János

NÉPRAJZI PÁLYÁZAT

A Néprajzi Múzeum, az MTA Nyelvtudományi Intézete, az MTA néprajzi kutatócsoport, a Magyar Néprajzi Társaság, a Hazafias Néprajz, a KISZ KB, a Magyarországi Délszlávok Demokratikus Szövetsége, a Magyarországi Németek Demokratikus Szövetsége, a Magyarországi Románok Demokratikus Szövetsége, a Magyarországi Szlovákok Demokratikus Szövetsége támogatásával, a Hajdú-Bihar megyei Tanács és a megyei múzeumi szervezeti közreműködésével meghirdeti az 1985. évi XXXIII. országos néprajzi és nyelvújrási gyűjtőpályázatot.

A pályamunkák eredeti ismeretanyagot kell tartalmazniuk. A pályázatra csak olyan munka adható be, amely nyomtatásban nem jelent meg, illetve még nem áll kiadás alatt.

Ajánlott témakörök:

1. A család vizsgálata, egy parasztszalad életkörülményeinek alakulása 1945 után (rokonság, családi termes, üzemszervezet, családtípus stb.).
2. A nők helyzetének változása a falusi társadalomban.
3. A paraszti tárgykultúra vizsgálata (munkaeszközök, fogvasztási javak, szobababok, ruházat stb.) kutatása.
4. A paraszti kézművesség, falusi kisiparosok.
5. Telekrendezés. Présházak, pincék stb.
6. A lakosság vándorlásának vizsgálata a múltban és a jelenben (urbanizáció, ingázás).
7. Egy falu hagyományos táplálkozásának bemutatása.

8. Mai falusi és kisvárosi ünnepek.

9. Gyermekefklór vizsgálata.

10. Egy falu hiedelmeinek, szokásainak leírása.

11. Egy énekes teljes dal-repertoárjának bemutatása.

12. Szabadon választott néprajzi témák.

Ajánlott nyelvújrási témakörök

1. Nyelvújrási szókincs, tájszavak, szólások, közmondások.
2. Személynevek (ragadványnevek, keresztnevek, becenevek).
3. Nővénynevek (népi elnevezéseik és ezek magyarazata).
4. Földrajzi nevek és eredetmagyarázó történetek.

Tudnivalók:

- a) A pályázat nyílt, azon bárki részt vehet, aki néprajzi és nyelvújráskutatással hivatásszerűen nem foglalkozik. Egy pályázótól több pályamunka is elfogadható. A pályázatnak ifjúsági és felnőtt tagozata van.
- b) Pályázni lehet: — olyan pályamunkákkal a felsorolt ajánlott témakörökben, amelyek terjedelmesebb anyaggyűjtés alapján áll

feldolgozásokat tartalmaznak.

— olyan pályamunkákkal, amelyek eredeti adat- és forrásgyűjtéseket (levelek, gazdasági naplók, jegyzőkönyvek, önéletrajzok, fényképek, diapiertárjak, mozgófilmek stb.) tartalmaznak. A szalagra rögzített anyagot le kell jegyezni, s a felvétellel együtt kell beküldeni.

c) A pályamunkát két azonos tartalmú és kiállítású, lehetőleg gépelt példányban kell beküldeni a Déri Múzeum címére (Debrecen, Pf. 61. 4001)

A pályázók a pályázatot meghirdető intézményektől szakmai segítséget kérhetnek. A kéziratok benyújtási határideje: **szeptember 1.**

A határidőig be nem nyújtott pályamunkák az országos döntőn nem vehetnek részt. A pályamunkán pontosan fel kell tüntetni a szerző nevét, címét és foglalkozását.

Díjazás:

A pályamunkák díjazása kétlépcsős rendszerben történik, oly módon, hogy az országos pályadíjak a megyei díjak kiegészítésével születnek. Ennek értelmében a megyei díjakat az alábbi összegig egészítjük ki:

	Felnőtt tagozat	Ifjúsági tagozat
I. díj	5000 Ft	2500 Ft
II. díj	3000 Ft	2000 Ft
III. díj	2000 Ft	1500 Ft

Eredményhirdetés megyei szinten október 28-án, országos szinten 1985. decemberében lesz.

Hajdú-Bihar megyei Múzeumok Igazgatósága

Kalevala-fordítások

A finn népköltészet mint érdekesség

A Kalevala — első kiadásától, 1835-től — igazi tudományos és irodalmi szenzáció mind nemzet, mind pedig egyetemes vonatkozásban. Megjelenése segítette a finnek önmagukra találatát, nemzetét választást, s a Kalevalához mint „tisztá forráshoz” fordultak és fordulnak mindmáig a finn művészetek is. A nemzetközi tudományos életben a népi kultúra, a népköltészet kutatásának adott nagy lendületet.

Nálunk az eposzról 1842-ben jelent meg az első híradás. A *Regélő Pesti Dipótlapban* közreadott cikk ismeretlen szerzője feltehetően *Erdélyi János* lehetett. *Lönnrot* gyűjtőmunkájáról azonban már 1836-ban olvasható beszámoló a *Literaturai Lapokban*.

A Kalevalát — amely valóban a világirodalom remekművei közé tartozik — elsősorban a fordítások tették ismertté, sőt még egy kicsit divatosabb is a XIX. század második felében. A legutóbbi adatok arról beszélnek, hogy a teljes Kalevalát eddig harminchárom nyelvre ültették át, részleteiben pedig közel száz nyelven tolmácsolták.

De az is közismert, hogy már *Elias Lönnrot* *Kalevalájának* megjelenése előtt fordítottak egyes népeket svédre, németre, oroszra — gyakran éppen a külföldön tanuló finn diákok közreműködésével.

Kalevala a világ nyelvein

Németül legelőször 1852-ben jelent meg a Kalevala, és ez a fordítás egy orosz nyelvű kiadás, *Ant'on Schiefner* vállalkozása. Ő a munkáját — Castrén felhívására — éppen akkor kezdte el, amikor Lönnrot az utolsó simításokat végezte teljes szövegű Kalevala kiadásán. Schiefnernek ilyen módon alkalm volt már a bővített szöveget fordítani tulajdonképpen még annak megjelenése előtt. Ugyanis neki ívénként mindig elküldte Lönnrot korrektrájtát, aszerint, ahogy a szedés haladt. Schiefner fordításán alapulnak a Kalevala későbbi német nyelvű kiadásai is, pl. a *Martin Bubner* (1919) és *Wolfgang Steinitz* (1968) által készített változatok.

Itt kell megemlíteni, hogy a híres amerikai költő, *Henry Longfellow* is éppen Schiefner fordításában ismerkedett meg a Kalevalával. És mivel már régebben eltervezte, hogy feldolgozza az indiánok mítoszait, ezért a Kalevala példája valószínűleg felfedezés volt a számára.

A Kalevalát franciára legelőször *Léouzon Le Duc* ültette át, aki fiatal férfiként került 1842-ben Helsinkibe, ahol az orosz *Musin-Puskinn gróf* családjában házitantóskodott. Le Duc — finn segítséggel — prózára fordította a Kalevalát. Kísérletének eredménye 1845-ben jelent meg, de ezt 1867-ben egy újabb prózai fordítása követte.

Angolra viszont már többen is lefordították a finn eposzt: *John Addison Porter* (1868), *John Martin Crauford* (1888), *William Forsell Kirby* (1907) és legutóbb *Francis Peabody Magoun* (1963). Érdekességként kell megemlíteni, hogy a harmadik fordító, Kirby professzor tulajdonképpen a rovarok kutatásával foglalkozott. Egy kollégája révén — aki pedig az ősi kultúrák szakértője volt — ismerkedett meg a Kalevalával. Rögletlenül beszerezte az összes lehetséges fordítást, majd finn nyelvűkönyveket, szótárakat hozott, és megtanulta a nyelvet. Munkája közben különböző finn népdalkutatóval is levelezett. Kirby fordítását a szakemberek igen jól sikerült munkának tartják.

A Kalevaláról orosz nyelven az 1840-es években először *Jakov Grot* írogatott, aki a helsinki egyetemen az orosz nyelv és irodalom professzoraként dolgozott. 1847-ben pedig a finn származású *August Mauritz Öhman* orosz nyelv felhívást jelentetett meg Helsinkiben. Ebben a Kalevala fordítására ösztönöz. A finn eposz oroszul való tolmácsolásában nagy érdemei vannak *Buslajev* professzornak, az orosz nyelv és az orosz népköltészet ismert kutatójának, aki a moszkvai egyetemen arra bátorította tanítványait, hogy fordítsák le a Kalevalát. Így kezdett az átültetéshez — Buslajev és néhány finn egyetemi hallgató segítségével — *Leonid Petrovics Belszkij*, akinek elvélhetetlen érdemei vannak a Kalevala oroszországi népszerűsítésében. Belszkij maga mesélte el, hogy öt éve ment rá a munkára. 1886-ban aztán felolvasta szövegét Buslajevnek, és elküldte véleményezésre Grot akadémikusnak is. Mindkét neves tudós kedvezően fogadta a vállalkozást. Így aztán Belszkij fordítását először 1888-ban a *Partheon literary* című pétervári folyóiratban jelent meg, könyvként pedig a következő esztendőben, 1889-ben adták ki. A teljes Kalevalát *Edvard Granström* is átültette orosz nyelvre (1898, 1910), de ezt a változatot szinte teljesen elfelejtették, meglehetősen érdektelenül. Viszont Belszkij fordítása száz éve az orosz Kalevalát képviseli, s ennek felhasználásával fordították le az eposzt a Szovjetunió más népeinek nyelveire is.

Eddig nagyjából a Kalevala-fordítás korai szakaszáról esett szó. A legtöbb fordítás azonban mégis az 1900-as években született. A XX. század elején ukrán, olasz és dán nyelvre fordították le a Kalevalát. *Vikár Béla* nagyszerű magyarítása is 1909-ben lát először napvilágot. Az 1920-as és 1930-as években litván, lett, észt, holland és japán nyelven jelenik meg. Századunk második harmadában spanyolul, norvégul, örményül,

grúz és izlandi nyelven, szlovákul, szlónénul, törökül és kínaiul adják ki. De felkeltette az érdeklődést Afrikában is. Emellett újrafordítják egy egész sor nyelven; pl.: bolgáru, magyarul, angolul, spanyolul, arabul, még hindu nyelven is.

A magyar Kalevala

A Kalevalát azonban az északi nyelvirokonaink után mi vallhatjuk leginkább magunkénak, hiszen alig száz év leforgása alatt már négy teljes Kalevalának született, s kettő pedig hihetően születőben van. Így aztán az eposz — amely a finnek történetében nemzetformáló tényezőnek, a művészet és tudomány ihlető forrásának bizonyult — egyúttal a finn-magyar kapcsolatokat egyik legfontosabb tartóoszlopa is lett. S akkor, amikor az összehasonlító nyelvudomány által bebizonyított finnugor nyelvudománynak még nem találkozott egybehangozó lelkesedéssel, sőt ellenállásba ütközött, éppen a Kalevala kezdte nálunk átörögni a tartózkodás korlátait.

Először az eposz ébresztett érdeklődést hazánkban a finnek iránt, és az 1850-es évektől kezdve a finn nyelven alapuló Kalevala-kutatások is megindultak. Ennek köszönhetően aztán 1871-ben *Barna Ferdinánd* munkáját jelent az első teljes magyar Kalevala, amely azonban még nem aratott sikert. Ennek egyszerűen az a magyarázata, hogy *Barna Ferdinánd*, az egyébként kiváló könyvtári szakember erejét meghaladó feladatra vállalkozott, szerény költői képesség és bizonytalan nyelvi tudás birtokában döcögős, hatástalan fordítást produkált.

A Kalevala példátlan sikerű magyarországi fogadtatásában döntő érdeme *Vikár Bélának* van, aki *Budenz József* tanítványként a magyar finnugrisztika nagy nemzedékének egyik legkiválóbb képviselője. *Vikár* azok közé a fordítók közé tartozott, akik *Suomisa* és *Karjalaha* utaztak, hogy megismerkedjenek a helyi étellel és a népköltészeti hagyományokkal. Járt Sortavala környékén, s ott alkalm nyílt az énekmondókat is meghallgatni. Bence azonban a néprajzi érdeklődés, a nyelvújrással való jártasság és a filológusi képesség szerencsésen ötvöződött a költői hajlammal. Ennek aztán csodálatos eredménye született, s mintegy 20 esztendő áldozatos fordítói munka nyomán 1909-ben megjelent az újabb magyar Kalevala. *Míg Barna Ferdinánd* munkája visszhangtalan maradt, *Vikár* óriási, sikert aratott, s fordításának immáron diadalmas lesz az utóélete. Fogadtatására jellemző a finnek azon vélekedése, mely szerint ha elveszne a finn nyelvű Kalevala a *Vikár-féle* szövegből rekonstruálni lehetne az eredetét.

Bármennyire tökéletesnek és felülmúlhatatlannak tűnt a második magyar Kalevala, mégsem vette el az újabb fordítók kedvét.

Előbb Erdélyből jött a hír, hogy egy középiskolai tanár, *Nagy Kálmán* — tökéletesre fejlesztett nyelvtudással és *Vikár* archaizáló stílusességét túlhaladó korszerű szemlélettel — újrafordítja az eposzt. A harmadik teljes magyar Kalevala — amely 1972-ben Bukarestben jelent meg — a népmesék nyelvzetét idézi. S neppaladák drámaiságára emlékezett. Ez a változat sötétebb tónusú, mint a *Vikár*é, de érthetőbb szövegű, a finn eredetit is jobban megközelíti verselesi gyakorlatával. Komolyan és elismeréssel fogadta a szakkritika a vállalkozást, de egyúttal azt is megállapítja, hogy a hűség és a nagyobbit hitelenség mellett elvesztett valamit abból, amit *Vikárnál* megszokhattak az olvasók.

Még el sem hallgattak az erdélyi Kalevalát méltató elemzések, amikor már újabb magyar változatnak örülhettünk. 1976-ban Helsinkiben adta ki a maga szövegét a Finnországban élő s elsősorban fotóművészként ismert *Rácz István*. Mindenekelőtt azt az elvet igyekezett megvalósítani, hogy a finn eredetit megközelítő verselesi hűséget leginkább az alliterációk számának növelésével és az önkényes rímek elkerülésével lehet fokozni. Így részben *Nagy Kálmán* műfordítói gyakorlatát igazolta. Másrészt azonban azt is tudta, hogy a *Vikár-féle* átültetés költői szintjéből, művészi erejéből sem szabad engedni, mert csak az az újrafordítás érhet el maradandó sikert, amelyik a *Vikár* *Béla* lól megszokott és megszeretett költőiséget is átmenti és folytatni tudja. Igyekszik tehát elkerülni a *Vikár*-változatban meglevő és a ma olvasót esetleg elidegenítő nyelvújrási, archaizáló fordulatokat, ugyanakkor lendületes versszedésben akarja megőrizni a költői szárnyalást. Véleményünk szerint ez sikerrel járt. *Rácz István* szerencsésen párosította az ihletettséget, a költőiséget a korábbinál teljesebb verstani pontossággal és egyben a közhözhető mai magyar nyelvvél.

Ha mindehhez még hozzáteszük, hogy hírek szerint *Képes Géza* és *Varga Domokos* is fordítja a Kalevalát, akkor valóban igaz, hogy a finn eposz már a miénk is, elidegeníthetetlenül része a világirodalomról alkotott képünknek, ösztönözje kultúránknak, tartóoszlopa a magyar és a finn népi rokoni kapcsolatának. Tehát a Kalevala első kiadásának 150. évfordulóján úgy beszélhetünk erről az *Elias Lönnrot* által összegszerkesztett, de a finn nép csodálatos alkotóerejét bebizonyító műről, mint amelyik ma már szerves része a magyar kultúrának is.

PÉH ÁRPÁD

APRÓHIRDETÉSEK

LAKÁS
Eladom vagy elcserélem Mikszáth K. utca, III. emelet, másfél szobás, garázsos, gázfűtéses szövetkezeti lakásom minigarzonra. Érdeklődni Gvadányi u. 25. I. em. 6. Pappné.
Fizetési kötvénnyel eladó 2,5 szobás lakás kpt. OTP-átvállalással, decemberi költözéssel. Érdeklődni 17-20 óra között, szombat, vasárnap egész nap. Cím: Debrecen, Mikepércsi út 68. II. sz. 2.

Eladom vagy elcserélem első emeleti 2 szobás, étkezős, gázfűtéses, parkettás, hitelmentes, társas, garázsos lakásomat gázfűtéses, kertessel, kétszobás házra. Debrecen, Gvadányi u. 25. I. em. 6. Pappné. Érdeklődni: mindennap du. 14-16-ig.

Elcserélem 64 négyzetméteres tanácsi lakásomat kisebb kétszobás, 50-55 négyzetméteres. Háman Kató u. 46. V. 20.

Hajdúszoboszló 2 + fél szobás lakásomat elcserélem 1 + fél szobás, I. emeleti vagy eladom. Cím: Vörös Hadsereg útja 25. III. I. Telefon: 60-223.

Debreceni másfél szobás, ötszobás, 35 négyzetméteres, kiemelt övezetben lévő tanácsi lakásunkat elcserélnék szoba-konyhás, komfortos lakásra, illetve házra. „Videkiek előnyben” jellegére a kiadóba.

Szekszárdról debreceni cserélném 32 négyzetméteres, szoba-konyhás, ötszobás, 80 négyzetméteres tanácsi lakásomat. Használót kérek. Kiss Lászlóné, Szekszárd, Kadarka ltp. 12. 7100.

Elcserélem másfél szobás tanácsi lakásomat + építési telket keresek családi háza. Érdeklődni du. 5 után, Micsurin u. 100. sz. 5.

INGATLAN
Eladó Hajdúszoboszló dióvári járásban az állomáshoz 10 perc, 250 négyzetm. gyümölcsös hévíggyűjtő ház, az épület alapincéze, gazdasági épület, villany, víz van. Érdeklődni Debrecen, Erzsébet u. 4. V. 23. 14-17 óráig.

Sürgősen eladó nagy családi ház. Sarkadi u. 29.

Halápon 200 négyzetm. gyümölcsös lakható felülpitménnyel eladó. Érdeklődni 1-es ÖMK 10. szoba, du. 2-5-ig.

Hajdúszoboszló központi ház háromszobás, étkezős, ötszobás családi ház eladó. „Red-lis” jellegére a kiadóba.

Hajdúdorogi közművesített családi házamat debreceni másfél szobás lakásra vagy házra cserélem. „1985. s. s. csere” jellegére a kiadóba.

Belvárosban kétlakásos, zárt udvaros, alápincézett — műhelynek is alkalmas — családi ház, piachoz közel eladó. Érdeklődni: 23-235 vagy 27-908-as telefonon.

Eladó 2 + 2 fél szobás, ötszobás, étkezős, gázfűtéses, alápincézett családi ház melkékkel. Debrecen, Erzsébet u. 19.

Sámsóni zártkertben lévő 600 négyzetm. kert lakható házzal, elcserélem debreceni építési telkre vagy lakásra, értékegyezéssel. „400 ezer” jellegére a kiadóba.

Eladó belvárosban lévő 2 szobás, ötszobás, gázfűtéses utcai ház. Irányár: 800 ezer Ft. Bérházi lakást beszámítok. Marx Károly u. 52. (egész nap).

Martinkán 900 négyzetm. építési területtel 12 négyzetm. faház eladó. Víz, villany van. „70 000” jellegére a kiadóba.

Keresek belvárosi családi házat megvételre, lehetőleg villamoshoz közel, romantikus. Réz-kecskerház. Nagyszombat u. 103. Horák.

Wartburg Kombi felújított állapotban eladó, 9 éves, ’86. júliusig érvényes műszakkal, 50 ezer Ft. Érdeklődni Jerriko u. 32. sz. 5. ajtó. 17 óra után.

1200-as Lada eladó. Érdeklődni a 10-131-es telefonon.

IB rendszámú Volkswagen eladó. Debrecen, Micsurin u. 104. IX. 75. 17 óra után.

Dutra 50-es ekével és sok alkatrészrel eladó. Debrecen, Vámospercsi út, csárda után.

Eladó jó állapotban lévő 1200-as sárga Lada gépkocsi, 36 000 km-rel. Érdeklődni 15-179-es telefonon.

Babeta hároméves, jó állapotban eladó. Vincelódi Debrecen, Vincelódi u. 4. sz. VI. em. 54. ajtó. 17 óra után. Szentesi.

Eladom vagy elcserélem nagy családi házamat 1000 négyzetm. telekkel. Víz, villany van. Konyha, Rákóczi u. 41. sz.

Eladom vagy keresek háza cserélem a belvárosi háromszobás, ötszobás, gázfűtéses utcai házra. Debrecen, Erzsébet u. 4. V. 23. 14-17 óráig.

Keresek 1 + fél vagy 2 szobás lakást úresen, hosszabb időre, ármegjelöléssel. „Pontos fizetés” jellegére a kiadóba.

Kertes házban ötszobás, komfortos, egy szoba, konyha, előszoba, fűdősoba, gázfűtéses lakás úresen albérletbe kiadó. Gyár u. 13. sz.

ALLÁS
Agrármenők 5 éves takarmánygazdálkodási gyakorlati állást keres Debrecenben vagy környékén. „Lakásmegoldással” jellegére a szolnoki Hirdetőbe.

Személygépkocsiban jártas autószerelőt felvezek, csak katonaságot lefoglalt személyt. Hajdúszoboszló, Dózsa Gy. u. 17. Telefon: 60-286.

Virágoltatás eladói felvezek. Érdeklődni a 14-009-es telefonon.

Társasház takarítási munkáknak elvégzésére főállású dolgozót keres napi 8 órai munkára. „Üjker” — XIV emelet” jellegére a kiadóba.

JÁRMŰ
Terpesz, bitenós IFA eladó, vagy 4 éves korig személyautóra cserélném. Érdeklődni Szekesfővár. Nagyszombat u. 103. Horák.

Wartburg Kombi felújított állapotban eladó, 9 éves, ’86. júliusig érvényes műszakkal, 50 ezer Ft. Érdeklődni Jerriko u. 32. sz. 5. ajtó. 17 óra után.

1200-as Lada eladó. Érdeklődni a 10-131-es telefonon.

IB rendszámú Volkswagen eladó. Debrecen, Micsurin u. 104. IX. 75. 17 óra után.

Dutra 50-es ekével és sok alkatrészrel eladó. Debrecen, Vámospercsi út, csárda után.

Eladó jó állapotban lévő 1200-as sárga Lada gépkocsi, 36 000 km-rel. Érdeklődni 15-179-es telefonon.

Babeta hároméves, jó állapotban eladó. Vincelódi Debrecen, Vincelódi u. 4. sz. VI. em. 54. ajtó. 17 óra után. Szentesi.

Eladom vagy keresek háza cserélem a belvárosi háromszobás, ötszobás, gázfűtéses utcai házra. Debrecen, Erzsébet u. 4. V. 23. 14-17 óráig.

Keresek 1 + fél vagy 2 szobás lakást úresen, hosszabb időre, ármegjelöléssel. „Pontos fizetés” jellegére a kiadóba.

Kertes házban ötszobás, komfortos, egy szoba, konyha, előszoba, fűdősoba, gázfűtéses lakás úresen albérletbe kiadó. Gyár u. 13. sz.

Mindenféle szép bútor vétel-eladása. Széchenyi u. 49.

Szekrényorok, ülőgarnitúrák vétel-eladása. Külső vásártér 12. Telefon: 11-308.

Bütorvétel és -eladás 25 éve az ügyfelek rendelkezésére. Díjtalan be-szállítás. OTP-hitel. Bütoripari javító Kiszövetkezet, Hatvan u. 61. Telefon: 16-657, Hatvan u. 27. Telefon: 14-434. Csapó u. 25.

EGYÉB
Egyszerű munkát minden mennyiségben, rövid határidővel vállalom, közlekednek is, ugyanitt 25 négyzetm. 10x20-as csiszológéppel, fagyálló, saválló burkolólap sárga színben eladó. Érdeklődni este 5 óra után. Krakkó Sándor épületburkoló kft., Debrecen, Bószorményi út 196.

5 tonás tehergépkocsijainkkal mindenféle szállítást, köztöltést vállalunk

közlekednek és magánüzeműeknek egyaránt.

Munkaidőben. Telefon: 15-561

Szolgáltató Szakszolgálat

2 db 3 éves sodrott ló bekocsizva eladó, egyik kanca. Szabó, Hajdúszoboszló, Polgári u. 60.

CB-rádiók (AM-FM-USB-LSB) gépkocsiba építhetők és telepíthetők, egyéb tartozékokkal. Simson 5 1/2 B motorkerékpár eladó. Érdeklődni a 14-009-es telefonon.

BŰTOR
Mindenféle szép bútor vétel és eladása. Arany János u. 13. Telefon: 20-019.

Szép topolya hálószobabútor és egy jó állapotban lévő cimbalom eladó. Cím: Hajdúszoboszló, Szabadság u. 56.

Vica bútorkereskedés, használtbútor-adás, -vétel. -cseré. Lefkóvit Vilmos u. 15/A.

Szekrényorok, reka-miék, egyéb bútorok vétel-eladása. Pósti u. 8.

Orlós gubójú mák. Tokonként 1 dkg termés. 20 dkg 100 Ft. Hadházy. Hajdúhadház. Tol-dí u. 12. 4242.

Komondor szuka és kan 6 hónaposak eladó, bármikor megnevelhető. Papp Mihályné, Hajdúszoboszló, Lorántffy u. 1. sz. 4080.

Szobafestőszerekekről (huszonöt centiméteres) katalógust küldök válaszbortéllal. Sziós Lászlóné, 3530 Miskolc, Bajcsy-Zsilinszky u. 16.

Ipari árammal ellátott helyiség műhelynek, raktárnak, garázsnak kiadó a Gázvezeték utcán. „Buszmegoldással” jellegére a kiadóba.

Eladó vállalatnak 7x8 m-es köpül raktárnak, vagy ugyanez lakássá átalakítható, 50 négyzetm. telek, fagarázs. Érdeklődni Kigyó u. 32. 2 db 3 éves sodrott hasas csikó eladó. Debrecen, Tanácsköztársaság útja 63.

Autósok! Hengerfűrés, fűtőgép-készítés csere-48 l-es, motorfelújítás 18 óra alatt, gyári anyaggal. Trabant-henger-cserével, vonórorg-felszerelés megvárható. Vizsgáztatás. Hajdúszoboszló, Dózsa Gy. u. 17. Telefon: 60-286.

Mindenféle építőanyag szállítása bitenós IFA-val. Telefon: 25-828.

Eladó 1 db Salgoterm 30 M konvektor, 4 szennyezés, 2 szennyezés, 2 szennyezés, 2 db -háldozók, 2 szennyezés gumimatrac, 2 szennyezés gumicsónak, 1 db fekete-fehér Jupiter tv. Érdeklődni Gvadányi u. 25. I. em. 6. Pappné.

Videószóró a Taver-nában minden kedden és szerdán. Világ-szágerek képen és hangban. Szabó, Hajdúszoboszló, Polgári u. 60.

Söder, szilikát, tufa, poroton és valamennyi építőanyag szállítást vállalom, ugyanott EB 60/19 bétést megrendelhető. Telefon: 26-084.

Mindenféle régiségek festmények, falórák, értékes zsebkönyvek, porcelánok, dísz- és vitrináryak készítéses felváltás. Régiségbolt. Sas u. 4. Értesítéskor vidék is felkeresik.

Garázs eladó a Trombitás utcán. „Százert” jellegére a kiadóba.

Estergály eladó. Debrecen, Achim A. u. 48.

Síremlék készítését rövid határidőre vállalom. Horváth Imre kőfaragó. Csáthy u. 33. I. 1Y.-6-os busszal.

Parkettázás raktáron lévő száraz anyagból. PVC-fektetés, csiszolás, lakkozás, garancia. Vállalom vidékre is. Szend, Luther u. 46. Telefon: 14-753.

Autósok! Motoridő-nyosztika a tegek szerdái műszerekkel, beállítjuk a javítjuk gépkocsit. Toldy és Erdős autójavító kft., Debrecen, Mikepércsi út 162. Telefon: 13-373.

Csémpezés, padlóburkolás garantiált minőségben, nagy árkedvezményvel vállalom. Telefon: 13-648.

Eladó új Hitachi HT-21-es lemezjászó. Ara-6000 Ft. Debrecen, Martonfalvi u. 11. I. em. 4.

Ertesítem velevőmet, hogy a Vendég u. 2. sz. alatt mindenféle vetőmag kapható.

Hajfestékek és egyéb fodrászati anyagok bő választékban kaphatók a Hatvan u. 33. alatti szaküzletben, a galérián.

Kiadó Debrecen, Jü-liaitepen bérbe vagy felébe, megegyezés szerint 200 négyzetm. területtel veteményeskert. Érdeklődni 15-179-es telefonon.

Napposbete árenged-ményvel minden bétén vasárnap, hétfőn kápt. Sám Lajos, Tépe, Hunyadi u. 3.

Márciusban ellő elő-hozó eladó. Dom-bostanyai vasútállomás-hoz közel, Sarkadiék.

Költözéti, tuvarozás, soderzállítás a legol-csőbban. Telefon: 24-437.

HALÁLOZÁS

Ertesítjük mindazokat, akik ismerik és tisztelik, hogy **TOROK SÁNDOR** képesített közművesmestert, presbitert, székelyi körben örök nyugalomra helyezték. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy **ÖZV. BODI BELANE** Orosz Anna 79 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én 12 órakor lesz a Körtemető 2. sz. ravatalozó termémből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Eged u. 3. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **SZEKELYI GABORNE** Székely Teréz 74 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én 13 órakor lesz a Körtemető 2. sz. ravatalozó termémből egyházi szertartás szerint. Lakás: Csáthy u. 35. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **BITTMANN ZOLTAN** 54 éves korában, hosszú, súlyos szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én, 14 órakor lesz a Körtemető 1. sz. kolumbáriumból egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Krúdy Gyula u. 10. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy **KANTOR ANTAL** a Debreceni Csepelyi volt művezetője, 74 éves korában váratlan hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én du. 3 órakor lesz a Körtemető 1. sz. ravatalozó termémből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Sinal M. u. 25. A gyászoló család.

Fájó szívvel tudatjuk, hogy **ÖZV. KATONA MIHALYNE** Baszl Mária 76 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. február 28-án, csütörtökön fél 1 órakor lesz a Körtemető 2. számú ravatalozó termémből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen-Felsőoldal, Elek u. 122. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **SENYI MIHÁLY GYULA** MÁV-nyugdíjas, 72 éves korában váratlanul elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én, pénteken délután fél 2 órakor lesz a Körtemető 2. sz. ravatalozó termémből egyházi szertartás szerint. Lakás: Vargakert u. 28. A gyászoló család.

Gyakorlati rendelkező — lehetőleg érettségizett — gépiró alkalmas a Debreceni Bütorgyár. Jelentkezés a személyzeti vezetőnél, Kishegyesi út 13. sz. alatti.

Debreceni Tanítóképző Főiskola Kiszövetkezet, Széchenyi u. 24. Felvételre maros, esztregályos, lakatos, hegesztő szak-és betanított munkásokat. Jelentkezés: MOMAL Vas-és Gumiipari Szövetkezet, Debrecen, Bartók Béla út 61.

Szakmai gyakorlati rendelkező gyors-és gépiró keresünk felvételre azonnalra. Jelentkezés: Debreceni Műanyagipari Szövetkezet, István út 89. sz.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem Orvosi Vegytani Intézete laboratórium asszisztent alkalmas. Jelentkezés Bem tér 18/B.

MTA Atommagkutató Intézet felvételre keres esztregályos szakmunkást és erőáramú gyakorlati rendelkező villanyszerelőt vagy elektrotechnikusot. Jelentkezés Debrecen, Bem tér 18/C. Azonnali belépéssel asztalos szakmunkásokat, női betanított munkásokat felvételre. DAKISZ, Debrecen, Galamb u. 1.

Felvételre keresünk érettségizett apóntort. MM. 7. sz. Leányvölgyi Intézete, Debrecen, Hollós u. 19. (Bószorményi út folytatásán).

A DEASZ felvevő: HSZK üzembe csatornaszítók, gépkocsivezetők, rakodók. Jelentkezés: Debrecen, Monostortyáni út 11. üzemevezetőnél.

A Debreceni Orvostudományi Egyetem új, modern textilfeldolgozó és javító üzeme két műszakos munkára női dolgozókat, valamint egy fő villanyszerelő szakmunkást alkalmas jó kereseti lehetőséggel. Szabad szombat biztosítva. Érdeklődni: a 12-753-as telefonon, vagy személyesen az üzeme vezetőjénél. Debrecen, Mórca 22., a 10-es busz végállomásától 2 perc.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **SZILAGYI ATTILA** 45 éves korában, tragikus hirtelenséggel elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én 14 óra 30 perckor lesz a Körtemető 2. számú ravatalozó termémből polgári szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Mester u. 29. A gyászoló család.

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy **ÖZV. CSIKI JOZSEFNE** Terbes Mária 70 éves korában, rövid szenvedés után elhunyt. Szeretett halottunk temetése 1985. március 1-én 12 órakor lesz a Körtemető 1. sz. ravatalozó termémből egyházi szertartás szerint. Lakás: Debrecen, Széchenyi u. 96. 4031.

Köszönetnyilvánítás
Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Köszönetet mondunk mindazoknak, akik feltehetően halottunk temetésén megjelentek, ravatalára koszorút, virágot helyeztek és mély-séges bánatukban részvételt osztottak. A gyászoló család.

Központi végzettséggel és német nyelv-tudással műszaki ügyintézőket felvevő a Fémfeldolgozó és Javító Ipari Szövetkezet, Debrecen, Vágóhid u. 3/A. Jelentkezés a műszaki vezetőnél.

Autómotor-szerelő felvevünk. Jelentkezés: Belkerekedelmi Szállítási Vállalat Debrecen, Dózsigi út 32-34. A Létavérsi Kötéségyesület Üzem felvételre keres építőipari árkaalkulátort, közművet, hűdegberkezőt. Jelentkezés az üzeme vezetőjénél, Létavérsen, Kossuth u. 4.

Építőipari képesítéssel és gyakorlati rendelkező munkaszerőt keresünk előkészítő munkakörbe. Jelentkezés: Lakáskezelő és Villamosipari Szövetkezet (LAKVISZ) 4030 Debrecen, Vágóhid u. 3.), építőipari ágazatvezetőnél.

A VASVILL Kereskedelmi Vállalat kirendeltsége azonnali belépéssel vas-műszaki kereskedelmi képzettséggel rendelkező minőségirány-átvevőt, áru-összeállítót, továbbá elektromos-és díszlathargonára vezetőket alkalmas. Jelentkezés: Vágóhid u. 7/B. III. emeleten.

Karbantartó végzettségű azonnali belépéssel felvevő villanyszerelő és asztalos. Debreceni APESZ, Debrecen, Péterfia u. 4. IV. em. 411. szoba. Telefon: 14-988/42.

A Debreceni Építőipari és Tervező Vállalat fényezés és leírás szakszolgálatát

stencilgépén vállálja **rövid határidőre**

Megrendelések leadhatók Debrecen, Darabos u. 9. földszint 7.

Csak amíg a készlet tart!
Egyszemélyes **TULIPÁN heverők** 30% engedménnyel kaphatók a debreceni **DOMUS ÁRUHÁZBAN**

VIKER

Mozgáskorlátozottak PIREMON Kiszállalata értesíti tisztelt megrendelőit, hogy a **CENTRUM Áruház** **a lakossági ügyfélszolgálati irodáját** a **Művész FOTÓ és Szolgáltató Kiszövetkezet** Vörös Hadsereg útja 38. sz. alatti, 1. sz. Műtermebe helyezte át.

Az ügyfélszolgálati iroda az alábbi beosztásban áll tisztelt megrendelőink szolgálatára:
Hétfő, szerda, péntek, szombat: 9—15 óráig.
Csütörtök: 12—19 óráig.
Kedd: szünnap.

Egyidejűleg tájékoztatjuk tisztelt megrendelőinket, hogy **kiszállalatunk telefonszáma 17-050 kapcsolási számra változott.**

Dolgozókat alkalmaznak

A Hajdú-Bihar megyei Tanács Gyógyászati Központja hálozati-fel-tesztelési osztálya asztalos, viz-, gáz-szerelő, közműves szakmunkásokat, valamint segédmunkásokat és takarítókat alkalmaz. Jelentkezés személyesen a hálozati-feltesztelési osztályon (Debrecen, Kossuth u. 12-14. sz.).
Ejeltelt felvevünk Debreceni Építőipari Szövetkezet, Debrecen, Hatvan u. 43.
Közgazdasági egyetemi vagy számviteli főiskolai végzettséggel, gyakorlati rendelkező számviteli és pénzügyi osztályvezetőt keresünk. Jelentkezés a Debreceni Bütorgyár (Kishegyesi út 13.) személyzeti vezetőjénél. A személyes megjelentés alkalmával kérünk egy önleírtajzot.
18 éven felül női betanított munkást 3 műszakos felvevő a Szalag-és Zsinórgyár (Debrecen, Bethlen u. 30-32.).

Felvevünk asztalos, autófűtő, gépjárműadó-gérszerelő, lakatos, hegesztő, csészerező, maros, gumijavító, autószerelő, víz-fűtőszerező szakmunkásokat, valamint -költőket, vakon-öröket, falpári népmunkásokat, villás-targonca-vezetőket. Értékes, utazási kedvezmény, férfinak részére munkaszerződés biztosítunk. 40 óra munkabét. Jelentkezés a Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat Házgyára, Debrecen, Balmazújvárosi út 10. Megkezdhető a 23-as autóbusszal.
A 127. sz. Ipari Szakmunkáképző Intézet felvevő egy fő portást. Burgundia u. 1.
Gyors-és gépiró, anyagkönyvelő, 3 műszak

Rajtra készül a DMVSC

Kiss János csapatkapitány a csapatszellemről

Az elmúlt szombaton a Szolnoki MÁV MTE elleni győztes előkészületi mérkőzés után Kiss Jánossal, a DMVSC méltán népszerű hátvédjével — aki egyúttal a csapat kapitánya is — arról beszélgettünk, hogy milyen lenne tartja a csapatszellemet, amelynek révén az együttes komoly sikereket ért el az ősz folyamán?

— A keret tagjai közül mindenkit fűt a csapatba kerülés vágya. Valamennyi labdarúgó azt szeretné, ha együttesünk legalább az első hat hely valamelyikére kerülne. Kár, hogy a nagy teli miatt az alapozás teljes időszakában sikos, havas pályákon kellett gyakorolnunk, ami a technikai és taktikai elemek súlyos megnehezítette. Ilyenkor — ez, az első bajnoki találkozó a Vasas ellen is előfordulhat — az összjátékban becsúszhatnak meg nem ér-

sedéssel ugyanis az összjáték hibái is kiküszöbölhetők.

— Ön a csapat legidősebb tagja, ráadásul egyénisége, klubhűsége és válogatottsága miatt is példakép lehet. Milyen az alig húsz és a harminces körüli játékosok egymáshoz való viszonya a csapatban?

— Nem örülök annak, hogy a keret néhány fiatalabb játékosa — még ha az őszi sikerekből oly nagy részt is vállalt alkalomadtán — az utóbbi hónapokban viselkedésében megváltozott. Olykor néhányan feleslegesen szövegelnek, bosszantva ezzel társaikat. Remélem, hogy az összetartás szempontjából hátrányossá is válható kezdetleges előjelek hamarosan megszűnnek, ha a szakosított felgyelmezésre illetékes személyei felismerik ezek természetét, és a bűntettektől sem riadnak vissza. Biztató

viszont, hogy az akaratlanul továbbra sincs baj, ami remélem, hogy az őszihez hasonló sikerekkel örvendeztetni meg majd szurkolóinkat. Természetesen sűrűlőcsok, kisebb nézeteltérések mindenütt, így egy futballcsapat játékosai között is előfordulnak, de bizom benne, hogy egyáltalán nem fogják befolyásolni mérkőzésünk eredményeit. Ha sorozatban szereznek a pontokat, a közös örömben már el is feledkezünk arról, hogy ki tett meggyőzést a pályán, vagy a lelátóról.

— Mit vár az együttestől a Vasas ellen?

— Remélem, első bajnoki mérkőzésünkön is egységes csapat benyomását fogjuk kelteni — a televízió közreműködésével — az ország nyitányosságát elől, és egy góllal többet rúgnak, mint a fővárosi piros-kékek.

Csibák Zoltán

LABDARÚGÓ MNK

Mindkét hajdú-bihari csapat kiesett

Ferencváros-DMVSC 4-1 (1-0, 1-1, 3-1)

Budapest, FTC Üllői úti stadionja, 8000 néző, vezette: Németh L. (Drigán, Fekete M.).

FTC: Zsiborás — Szántó, Pintér, Jancsika, Zsivótzky — Rubold, Kovács, Bánki — Zsinka, Szabadi, Mészáros, Edző: Vincze Géza.

Debrecen: Mező — Paróczai, Szigeti, Deakvári, Kiss — Szabó J., Supka, Tóth — Magyar B., Mörlet, Benyó, Edző: dr. Petróczi Gábor.

Cserék: Magyar B. helyett Magyar Zs. a szünetben, Rubold helyett Répási a 62., Szabó J. helyett Bűcs a 65., Mészáros helyett Rab a 110. percben.

Jégbarzdás, kemény, csúszós pályán Szabadi távoli lövést védte vetődve Mező a második percben. A játék tízedik percében szerzett vezetést az FTC. Az egyik debreceni támadást Bánki akasztotta meg, a jobbösszekötő helyén kiugró Zsínkához adott, aki félmagasan a kapu bal oldalába lött. 1-0 az FTC javára. Ezt követően kétszer is bravúrral hátrított lábball Mező. A 38. percben egy közepre ívelt labdánál Pintér és Jancsika egyaránt elcsúszott, Benyó előtt tárva-nyitva volt az FTC kapuja, ám ő a kelletlenül tovább forgolódott. (Érdekesség, hogy Zsiborásnak a szögletek öklözésén kívül nem akadt vendévalója az első félidőben.)

Szünet után gyorsan egyenlített a DMVSC. A 48. percben Supka — miután több fradistát átjártzott — felpörgött a labdát Pintér mellett és 15 méterről a kapu közepébe lött. 1-1. A 74. percben Szabadi szépszázalékos helyzetét hátrította Mező. A 85. percben Répási áttemelése már túljutott Mezőn is, de az utolsó pillanatban a gólvonal előtt Tóth kétségbeesetten menteni tudott. Maradt az 1-1-es eredmény a rendes játékidőben.

továbbjutást, a gólkülönbség Répási, illetve Mező, Szigeti, Mörlet a DMVSC-ből.

Jók az FTC-ből: Szántó (a mezőny legjobbjá), Zsinka és Arvay Sándor

Szegedi Dózsa-Balmazújváros 3-1 (2-1)

Balmazújváros, 1800 néző, vezette Bogárné (Varga J., Czirba). Szegedi Dózsa: Merley — Kemenes, Pócsik, Holler, Gerencs — Leber, Tulkán, Kálmán — Csincsák, Mező, Oze, Edző: Linka József. Balmazújváros: Gulyás — Vágner, Király, Szarvas, Szabó F. — Pajkos, Kovács, Tar — Timár, Szabó A., Kegyes, Edző: Komlóssy Imre. Cserék: Leber helyett Polyvas, a 38. Tar helyett Radocz, a 65., es Holler helyett Horváth, a 85. percben. Gólok: Szabó A., a 24., Mező, a 37., Oze, a 38. és Tulkán, a 60. percben. Sárga lap: Pócsik, a 28. percben. Kiállítás: Pócsik, a 61. percben. Szögletárny: 5-3 (1-1), a Balmazújváros javára.

Bal oldali balmazújvárosi szögletárny után Merley öklözéssel hátrított (Szegedi Dózsa-Balmazújváros 3-1 — Kalmár István felvétele)

A hótól letakarított, azonban jeges, csúszós talajon került sor a mérkőzésre, amely igen jó iramban kezdődött. A Balmazújváros hathatós kontratámadásokat vezetett — miközben Gulyás két ízben is jól hátrított —, de az újvárosi támadók több jó helyzetet kihagytak. A 14. percben Szabó A. az üres kapuba nem tudta beivelti a labdát, de a 24. percben javított, mert ezúttal 25 méterről sikerült átivelti a labdát a kapuson. 0-1. A vendégcsapat rákapcsolt, és két perc alatt fordított az eredményen, Mező (1-1) és Oze (2-1) révén, utóbbi a védők gondatlanságát használta ki. A félidő lefújása előtt Kovács közvetlen közelről hibázott.

Pordulás után Tulkán lött mellé jó helyzetből, majd a 60. percben a balmazújvárosi nézők nézték, amint Oze a keresztlécére fejt. Senki nem mozdult a visszapatnó labdára, csak Tulkán, és máris 3-1 lett. Egy perc múlva Pócsik kezezett, s miután már sárgalapos figyelmeztetésben részesült, a játékvezető kiállította. A mérkőzés harmadik harmadában a Balmazújváros nem tudta kihasználni emberelőnyét. A 78. percben Pajkos fejesét Merley a felső lécsé segítségével

Fülep Kornél

Előkészületi mérkőzés: D. Universitas-Honvéd Asztalos SE 1-0 (1-0). Debrecen, vezette Veress Gy. Gólszerző: Ludánsszki.

D. Kinizsi-Hajdúböszörmény 4-1 (4-0). Debrecen. D. Kinizsi: Kun (Vadon) — Vajda (Kalapos), Takács (Garamvölgyi), Szűcs, Sebők (Makszin) — Leisz (Fehér), Magyar A., Andriók (Magyar L.) — Barna, László, Bruder (Kupás). Gólszerzők: László, Magyar A., Bruder, Barna, illetve Barna.

Az MNK további eredményei: A Budapesti Honvéd-Budaörs 3-2 mérkőzést már szombaton lejátszották. Sítókon: Rába ETO-Siófók 2-2 (1-1, 1-1, 2-2), 11-esekkel az ETO nyert. Nagykanizsán: Tatányán-Nagykanizsa 2-1 (1-0, 1-1, 2-1), hosszabbítás után. Dölggyörben: DVTK-Szolnoki MÁV MTE 4-1 (2-1). Mosonmagyaróváron: Zalaegerszeg-MOTIM TE 1-0 (0-0). A Megeryeri uton: U. Dózsa-MTK-VM 4-3 (2-1).

TERMELOSZOVETKEZETUNK

pályázatot hirdet

1 fő mezőgazdasági gépészmérnöki munkakör azonnali beföltésére. Feltétel: mezőgazdasági gépészmérnöki diploma, 5 éves szakmai vezetői gyakorlat. Fizetés: a 25/1983. MÉM sz. rendelet alapján. Szolgálati lakás biztosított. Jelentkezés: a termelőszövetkezet elnökénél. Cím: November 7. Mg. Termelőszövetkezet, 4124 ESZTÁR, Bocskai u. 2. sz.

A Debreceni Köztársaság Árszakértői képzésével és könnyűipari gyakorlattal rendelkező

munkavállalót keres

felvételre, vezető

árcalkulátori munkakörbe.

JELENTKEZÉS: Bődjétrajjal a személyzeti osztályn. Debrecen, Nyugati u. 5-7.

A Debreceni Köztársaság

felvételre keres

gépészmérnököt, utkárnói munkakörbe gyártó- és géptört, valamint szak- és betanított munkásokat: III. műszakos gépkötőt, II. műszakos szabásati és gőzvasaló munkakörökbe.

JELENTKEZNI LEHET: Debrecen, Nyugati utca 5-7. sz.

LAKÁSVÁSÁRLÓK FIGYELEM!

A Hajdú megyei Állami Építőipari Vállalat továbbra is várja a Debrecen, Vezér utcai lakótelepen felépített, valamint felépítésre kerülő sorházi és társasházi lakásokra a vásárlók jelentkezését

A 118 m²-es sorházi lakások azonnal beköltözhetőek. ERDEKLŐDNI: Debrecen, Kálvin tér 11. 415. és 416. sz. iroda. Telefon: 10.777/226 m.

EXPRESSZ

Kis telkű, felújításra szoruló házat vennék el „250 ezerig” jellegűen Debrecenben. Ajánlatot a kiadóba kérek.

Eladó Karacs F. u. 8. sz. alatt kétszobás, komfortos családi ház. 300 négyzetű telekkel. Építési lehetőséggel. Erdőkölöni telefonon: 12-107. Lakás: Debrecen, Dózsa Gy. u. 23. fszt. 4.

Eladó kertés ház. Miképcsi út 126. sz. 4-es busszal. Erdőkölöni: mindennap 5 óra után. Szombat, vasárnap egész nap.

Eladól Sámsóni úti zártkertben hévígeli telek lakható házzal, 200 négyzetűl vegyes együlműködés, víz, villany van. Betszámoló 5 perc. Erdőkölöni 17 óra után. Tócskört tér 8. VII. 52.

Eladó egyzobás, összkomfortos, udvaros ház rész garázzsal, vagy OTP-re cseréltem OTP-átvállalással. „450 ezer” jellegre a kiadóba.

Eladó Határ úton köves út mentén tanya 300 négyzetűl telekkel. Lakható épülettel, víz, villany van. Erdőkölöni: Karacs F. u. 8.

Erdő mellett 2 szobás családi ház 200 négyzetűl telekkel, kedvező áron eladó. Alsóörs, Hadház u. 29. atatt. Hévígeli házban is megvásárolható.

Létavértes. Kissai u. 28. sz. alatti 3 szobás, összkomfortos családi ház nagy telekkel eladó.

Eladó Bodaszőlő első dűlőben 723 négyzetűl telek, állattartásra alkalmas épülettel. Erdőkölöni Bodaszőlő, Kun Béla u. 39/1. Tóthék.

Háromszobás, központi fűtéses családi ház 200 négyzetűl telekkel eladó. Irányár 550 ezer forint + OTP. Mikespercs, Sugár utca 18/A.

Külföldi öres szoba, konyha albitelbe kiadó. Cser u. 4. Boldogkert.

Kétszobás, kertés ház, lakható szoba, konyha, spájz, melléképülettel, ipari árammal, 180 négyzetűl telekkel eladó, vagy két kisebb lakásra cseréltem. Vágó Béla u. 6. Kerektelep, Elmunkás utcából nyílik.

150 négyzetűl beépítési telek a Pajtás utcán sürgősen eladó. Erdőkölöni: Ráthonyi S. u. 14.

180 kg-os ház eladó. Kunhalom u. 13.

Eladó 1200 Lada 87-ig vizsgázta eladó. Erdőkölöni 15 órától, Budai Nagy Antal u. 108.

Vennék 1300-1500 típusú Lada gépkocsit. „Mégkímélt” jellegre a kiadóba.

Jó állapotú autót veszek 50 ezer Ft-ig. „Műszaki 86” jellegre a kiadóba.

TBS Daclia eladó. Bátor úti, 21/A. Erdőkölöni: 16 óra után.

353 Wartburg-motor, 1300-as Polski-cifli, váltó és karosszéria eladó. Hóvirág út 31.

Mégkímélt állapotban lévő Wartburg CU frsz. gépkocsi és Trabant-motor eladó. Debrecen, Borz u. 23.

TB 1200 Lada 87-ig vizsgázta eladó. Erdőkölöni 15 órától, Budai Nagy Antal u. 108.

Vennék 1300-1500 típusú Lada gépkocsit. „Mégkímélt” jellegre a kiadóba.

Jó állapotú autót veszek 50 ezer Ft-ig. „Műszaki 86” jellegre a kiadóba.

TBS Daclia eladó. Bátor úti, 21/A. Erdőkölöni: 16 óra után.

353 Wartburg-motor, 1300-as Polski-cifli, váltó és karosszéria eladó. Hóvirág út 31.

Mégkímélt állapotban lévő Wartburg CU frsz. gépkocsi és Trabant-motor eladó. Debrecen, Borz u. 23.

Flat 850-est vennék. „Ar.” állapotmegjelöléssel” jellegre a kiadóba.

Előnevelő F1-es csirke eladó. Földi u. 11. sz.

Eladó báboinai előnevelő csirke. Díjtalan házhoz szállítással. Erdőkölöni 21-578 telefonon, vagy 4 426 898 helyszínen. Mikespercs, Deczki-tanya.

ZC 18-as gázkarizt cserélek ETT 25-re. Debrecen, Félégyházi Tamas u. 33.

Közületek, magánvárosok, figyelem! ZUK, Barkas — kipufogódobok érkeztek üzletembe, ahol korlátlan mennyiségben megvásárolhatók. Autóbolt Debrecen, Sámsóni út 4. szám.

F1-es előnevelő és egyhetes csirke azonnali szállítható. Napos 4-4-ig kapható. Wolafka u. 8.

Eladó lemezjátszó, telemelezős rádió, jelmelező gép, bankkészenlet. Erdőkölöni: szombat, vasárnap, Debrecen, Fényes u. 16. IX. 28.

Stalke-IX CB vámkészlet eladó. István út 113. IV. 13. Kiss.

Eladó 8 hónapos németjuhász kutya. Erdőkölöni 21-939 telefonon.

Féjgép eladó. Telefon: 12-324.

Eladó 10 hónapos csődörös és egy magyar tarka 5 éves fejés tehén. Erdőkölöni: Konyár, Kiss u. 25.

Skoda S-105-ös, 3 éves eladó. István út 93. X. 82. 15 órától.

Dizel Opel Ascona eladó. Cserépgépkocsit becsámítok. Erdőkölöni: Doberó u. 1. IV. 14.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok helyezése)	Népszport Sportfog.	Rádió	Napló
1. Leverkusen (14)—Hamburg (6)	x,1,2	1,2	1,2 x,2
2. Bielefeld (15)—Mannh. (11)	1,2	x,1	1 1
3. Oberh. (13)—Soling. (8)	1	2,1	1,2 1
4. Atalanta (10)—Ascoli (14)	1,x	1,x	1,x 1
5. Avellino (1)—Florent. (8)	x,2,1	x,1 x	x 1,x
6. Como (12)—Intern. (2)	x,2	x	x,2 2,x
7. Milan (5)—Napoli (9)	x,1	x,1	1,x 1
8. Lazio (13)—Torino (3)	2,x	2	1,2 2,x
9. Cesena (11)—Lecce (3)	x	x	1,x 2
10. Empoli (13)—Pescara (12)	1,2	1,x	1,x 1
11. Padova (15)—Arezzo (10)	x	x,1	1,x x
12. Sambeneditt. (18)—Monza (9)	x,1	1,x	1,x x,2
13. Taranto (19)—Cagliari (16)	1,x	1,x	x x
14. Varese (17)—Catania (7)	x,2	x,1	x x
15. Juventus (6)—Cremonese (16)	1	1	1 1
16. Sampdoria (4)—Udinese (13)	1,x	1,x	1 1

